

לקט אמרות חז"ל
 רעיונות, עובדות
 והנהגות מגדולי
 ישראל,
 על מדות טובות
 שמביאות לאהבת
 הזולת הנלמדות
 מפרשת השבוע

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש יג תשרי תשע"ט: הדלקת נרות: ירושלים 6:02 תל-אביב: 6:17 חיפה 6:08 מוצאי שבת: ירושלים: 7:13 תל-אביב: 7:15 חיפה: 7:14 ר"ת: 7:52

פרשת האזינו חסד והטבה לזולת

**הגומל חסד לזולתו מרבה
 זכויות לעצמו ולכלל העם!**

**נלמד מהפסוק: "לו חכמו ישכילו זאת
 יבינו לאחריהם" (פרק לב-כט)**

ואמרו חז"ל (בספרי): "אילו נסתכלו ישראל בדברי תורה שניתנה להם, לא שלטה בהם אומה ולשון. ומה אמרתי להם, קבלו עליכם עול מלכות שמים והכריעו זה את זה ביראת שמים והתנהגו זה את זה בגמילות חסדים". ובירושלמי (פאה פ"א ה"א) דרשו חז"ל בפסוק להלן (לב-מז) "כי לא דבר רק הוא מכם" – זה תלמוד תורה... "ובדבר הזה תאריכו ימים" – זו גמילות חסדים.

כתב המהר"ל (בנתיבות עולם – נתיב גמ"ח פ"ג) כי ההטבה והחסד שגומל האדם עם זולתו, גורמת לו התעלות ומרוממת אותו אחר השי"ת להיות קרוב אליו, לפי שהולך הוא בדרכיו של הקב"ה, והקב"ה מצילו ומגינו. וכפי שמשפיע האדם טוב וחסד על זולתו, כן יושפע עליו משמים שפע טובה וברכה.

ובספר מעלות המדות כתב: בני, בואו וראו כמה גדול כח גמילות חסדים. שכל מקום שיש גמילות חסדים וצדקה, שם יש שלום. וכל מקום שיש שלום יש צדקה... שכל זמן שהבריות נוהגין בשלום זה עם זה, עושים צדקה וגמילות חסדים זה עם זה. ובכל מקום שיש שם צדקה, שם השלום מצוי.

עוד הוסיף וכתב: בני, הווי זהירין במדת גמילות חסדים, מפני שזכותה עומדת לו ולבניו ולבני בניו עד סוף כל הדורות! כמו שאמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א) החסד עומד לו לאדם לעולם עד סוף כל הדורות! שנאמר "וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו" אבל הצדקה עומדת לו לאדם עד שלושה דורות שנאמר "וצדקה לבני בנים".

רגיל היה החפץ חיים לומר שחכמת התורה ניתנה מהשי"ת כדי להגיע על ידה לכל המעשים הטובים. וזוהי תכליתה, ולפי גודל ורוב המעשים הטובים של האדם, כך נמדד ערך התורה שרכש בחייו. ומכיוון שכך, נדרש ממנו שמעשיו הטובים יעלו ויתרבו על התורה שרכש ולא להיפך, שכן ה"אמצעי" הוא תמיד קטן לגבי ה"תכלית". וכבר אמרו כד חז"ל (באבות פ"ד) "כל שמעשיו מרובים מחכמתו" וכו'. עיי"ש.

"יעזור ויטיב גם בעלמא דקשוט"...

כשבוע ימים לפני שנסתלק לב"ע הגאון רבי דוד שפרבר זצ"ל (בעל "אפרקסא דעניא") אמר לאנשים שסביבו: "כאשר אתייצב לפני בית דין של מעלה, אבקש שמורי ורבי כ"ק האדמו"ר בעל האמרי יוסף מספינקא יהיה נוכח בעת שידונו אותי".

"וכל כך למה? כי ידעתי בו בחיים חיותו, שלא קרה אצלו מעולם שיהודי יבוא לבקש ברכתו או עזרתו, ויצא מעל פניו ריקם! ואפילו כשהדבר היה כרוך במסירות נפש מצידו, יען כי רחום וחנון היה. על כן בטוח אני, שאף בעלמא דקשוט, אם אזדקק לעזרתו, בוודאי יעמוד לימני..." **מרבצי תורה מעולם החסידות**

להטיב עם כל אדם...

רבים הטרידו את הגרי"ש אלישיב זצ"ל בשאלותיהם והוא היה נושא בעול משאם בסבלנות אין קץ. סיפרה הרבנית ע"ה: באחד הלילות לאחר חצות נשמעו דפיקות על שער החצר. הדפיקות לא פסקו. הרב אלישיב שהתעורר משנתו הבין כי יהודי הדופק בשעה כזו, בוודאי שאלה דחופה מאוד בפיו. הוא התלבש בזריזות וירד לפתוח את השער.

שאלה "חמורה" היתה בפיו: "באיזה שם אקרא לבני התינוק?" הרב אלישיב הבין כי הברית תתקיים למחר וכנראה יש כאן ענין של שלום בית. הוא בירר היטב עם השואל את הפרטים והשיב ברוגע ובנחת כאילו לא היתה השעה כ"כ מאוחרת...

והנה כשהכל היה כבר נהיר וברור, ואותו אדם עמד לצאת, ביקש לשאול את הרב אלישיב עוד שאלה אחת: "ואם לבסוף תיוולד בת, כיצד אקרא לה?"

בית אמי

עד כמה צריך להתחסד...

סיפר הגרי"א גריינימן שליט"א: בערב חג הסוכות היה אביו הגאון רבי חיים גריינימן זצ"ל עסוק עם בדיקת הלולבים, ובמענה לשאלות שהגיעו אליו. והנה בתוך כל זה נכנס אדם והתאונן בפני רבי חיים כי אין לו מספיק סכך לסוכתו, אולי הרב יודע היכן ניתן להשיג כעת סכך...

תיכף ומיד הורה רבי חיים לבניו לדלל מהסכך של סוכתם ככל האפשר ולהשאיר רק כשיעור הנצרך, ולאחר מכן לקחת את הסכך עד לביתו של אותו אדם ולסייע בידו לסכך סוכתו... כמובן שעשו בניו את ציווי אביהם. והיה זה להם לימוד נוקב עד כמה צריך להתחסד עם הזולת בכל עת ובכל מצב.

אגן הסהר – בהערות

עלון "איש לרעהו" פרשת האזינו הוקדש לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת אסתר ע"ה בת הרב ר' יוסף ז"ל אלמנת הנדיב ר' אליהו ז"ל

נלב"ע ה' אלול תשע"ח
 ת.נ.צ.ב.ה.

להכיר טובה למטיבו ולא להיות כפוי טובה!

נלמד מהפסוק: "עם נבל ולא חכם"... (פרק לב-ו)

ופירושו המפרשים (רש"י, רמב"ן, דעת זקנים ועוד) עם נבל – ששכחו הטובות שעשו להם. והוסיף הרמב"ן: "ולפי דעתי העושה טובות חונם יקרא נדיב, ומשלם רעה למי שהטיב עמו יקרא נבל... ולכן אמרו על נבל הכרמלי כשמו כן הוא נבל שמו ונבלה עמו, כי דוד עשה עמו טובה גדולה... והוא לא רצה לשלם לו גמול ועט במלאכיו ויבזהו... אם כן, יאמר הכתוב, הזאת תגמלו את השם על הטובות שעושה עמכם, עם נבל שהוא משלם רעה תחת טובה". עכ"ל.

ידועים דברי חז"ל (משנת רבי אליעזר פ"ז): "מפני מה ענש הכתוב ביותר לכפויי טובה? מפני שהוא כעין כפירה בעיקר, בהקב"ה, אף הכופר בהקב"ה כופר טובה הוא. האדם הזה הוא כופר טובתו של חברו, ולמחר הוא כופר טובתו של קונו וכו'. הא למדת שכפיית הטובה הוקשה לכפירה בעיקר, הזהרו שלא תכפו טובה, שכפוי טובה אינו יכול לקבל מלכות שמים".

דברים אלו צריכים הבנה: הכיצד כרכו חז"ל "כפיה" ו"כפירה" בחדא מחתא, הרי מובנם שונה זה מזה? עמד על כך הגה"צ **רבי חיים פרידלנדר** זצ"ל (בספרו **שפתי חיים** - ח"ב) וביאר, שהטעם הוא משום שכפיה וכפירה תלויות זו בזו, שכן כיצד מסוגל אדם שלא להכיר טובה? ע"י שהוא מתעלם ממעשה הטובה שנעשה עמו ומקטין את ערכו, נמצא שמכסה ומסתיר את המעשה, כאדם הכופה כלי על גבי חפץ שהוא מבקש להסתירו.

מעשה זה של כפיה – מבאר הרב פרידלנדר – יסודו במדת הכפירה. כפוי הטובה כופר וטוען שכלל לא נעשה עמו דבר. מי שיש בו מידה זו, ודאי יבוא מתוך כך גם לכפור בהקב"ה. כל יסוד האמונה והחיוביה מושגתים על כך שהקב"ה הוא שמחינו ומקיימנו. לכן מתוך הכרת הטובה אנו חייבים לעובדו. הכופר בטובתו של הקב"ה, כופר בעצם בהקב"ה, שהרי אינו מודה בכל ההטבה שהוא עושה עם בריותיו, וממילא מתוך כך הוא כופר בכך שיש מטיב שהוא הקב"ה.

ומביא רבי חיים פרידלנדר מדברי חז"ל (ילק"ש - לך לך) בהם מפורש שסוד אמונתו של ראשון המאמינים – אברהם אבינו, נעוץ היה בהכרת הטוב; וכך אמרו חז"ל: אמר רבי יצחק, משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת. אמר, תאמר שהבירה הזו בלא מנהיג; הציץ עליו בעל הבירה ואמר, אני בעל הבירה. כך לפי שהיה אברהם אבינו אומר, תאמר שהעולם בלי מנהיג; הציץ עליו הקב"ה ואמר: אני הוא בעל העולם.

נמצאנו למדים, כי מתוך שראה אברהם אבינו את קיומו וחיותו של העולם, ממילא בא להכרת המיטיב, היינו לאמונה בבורא עולם.

נראה להוסיף בענין הלשון של "כופה" ו"כופר" כי למדת כפיות טובה ישנה ב' משמעויות: א) שאינו מכיר כלל בטובה שעשו לו, וממילא אינו מרגיש צורך להודות עליה. לאדם זה מתאים התואר "כופר בטובה". ב) הוא אמנם מכיר בטובה "אך מסיבות שונות אינו רוצה לזכרה ולהודות עליה. לזה מתאים התואר "כופה בטובה" היינו שמכסה על הטובה הידועה לו. כלשון חז"ל (פסחים ח:): "כופה עליו את הכלי".

כיצד להכיר טובה?

לכ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל נודע על נער היתום מאביו שנכנס ללמוד באחת הישיבות הגדולות בבני ברק. קרא הרבי למקורבו ובקשו למצוא אברך ת"ח שיפרוש חסותו על הנער והתעניין בקביעות במצבו שלא יבלע בקרב המון התלמידים. וכמוכן שלא יגיד שהרבי שלחו.

עשה האיש כאשר נצטוו. הוא שלח מכתב לאברך חשוב שיתנדב למצוה זו והלה קיבל על עצמו ברצון ובשמחה לעזור לנער בכל צרכיו ואף קבע שיעור פרטי עם הנער כדי לקדמו בלימודים. כשסיפר המקורב, לרבי, כי ביצע את שליחותו, הזכיר לו הרבי כי יש להביע הכרת טובה לאותו אברך ולהודות לו.

כעבור ימים אחדים שאלו הרבי אם כבר כתב לאברך את הבעת תודתו. והלה ענה בשלילה באומרו כי חשב שכאשר יפגוש אותו יודה לו בפניו. נזף בו הרבי: "כשבאת לבקש ממנו, כתבת לו מכתב שלם, ואילו כעת כשעלך להודות לו, אתה רוצה להסתפק רק באמירה בעל פה כשיזדמן לך לפוגשו?".

והוסיף הרבי: המדה הנכונה היא להודות לכל הפחות באותה צורה שבה מבקשים את הטובה. וכמו שמצינו בהבאת ביכורים שיש לאומרה בקול רם ומדוע? משום שביכורים קשור להכרת הטוב כפירוש רש"י לומר שאינך כפוי טובה.

שכן בדרך כלל כשאדם מבקש דבר שנחוץ לו מאת הקב"ה הרי הוא מרים את קולו בזעקה מעומק הלב "אנא ה' הושיעה נא" על כן גם כשהוא מגיע לאחר שקיבל את מבוקשו, כדי להודות להקב"ה על הטוב אשר גמלוהו, צריך לעשות זאת לכל הפחות באותו קול שביקש ולא נמוך ממנו.

פאר ישראל

בזכות הכרת הטוב

לפני מספר שנים הגיע יהודי מארה"ב לירושלים וחיפש מסעדה כשירה. כאשר נכנס למסעדה וחיפש מקום לשבת, ניגש אליו אחד העובדים ואמר לו כי יש כעת עומס במסעדה וצריך לחכות זמן רב לשולחן פנוי, לכן כדאי לו לבוא יותר מאוחר, כשלא יהיה עמוס כל כך.

יהודי האמריקאי עזב את המקום, וזמן קצר לאחר מכן אירע שם פיגוע קשה ורבים נהרגו רח"ל. כששמע על כך היהודי האמריקאי, הבין שאותו עובד היה שליח להציל את חייו ורצה מאוד להודות לו.

הוא החל לחפש אותו, עד שנודע לו כי הלה נפצע בפיגוע והוא שוכב בבית החולים. בימים הבאים התעניין בשלומו וכאשר נודע לו כי הוא מתאושש מפצעיו הגיע לבקרו באומרו לו כי הוא הציל את חייו. בסוף הפגישה סיפר לפצוע שהוא עשיר ומסר לו את מספר הטלפון שלו וכתובתו בארה"ב שאם יזדקק למשהו שיפנה אליו.

עבר זמן והתברר כי במהלך הפיגוע ננעצו בגופו מספר מסמרים ואחד מהם במקום רגיש ביותר הדורש ניתוח מסובך. יעצו לו המומחים לנסוע לארה"ב ולעבור שם את הניתוח. נזכר הלה: "הרי יש לי עכשיו יד יד טוב בארה"ב ובוודאי יעזור לי".

התקשר הפצוע לאותו יהודי והלה השיב שהוא ממתין לו וידאג לכל צרכיו ואף ישלם עבורו את כל הטיפולים וההוצאות שיהיו לו. היה זה מספר ימים לפני ראש השנה.

ואכן קיבלו ידידו כבר בשדה התעופה, ברגש חם של הכרת הטוב. הוא לקח מספר ימי חופשה מהעבודה כדי שיוכל להתמסר לסדר לפצוע מקום טוב בבית החולים ורופאים טובים כדי שיטפלו בו בצורה הטובה ביותר.

לאותו גביר אמריקאי היה משרד בקומה השמונים של "מגדלי התאומים", ובימים ההם שלקח חופשה מעבודתו והיה עסוק לטפל בפצוע הישראלי, אירעה ההתקפה הרצחנית על מגדלי התאומים ואילו היה השהה הגביר במשרדו לא היה לו כל סיכוי להנצל.

בזכות הכרת הטוב המופלאה של הגביר, כלפי העובד הישראלי, ניצלו חייו בפעם השניה בגלל אותו ישראלי.

יחי ראובן

ליטול עצה מזקני הדור – חכמי התורה, קודם כל פעולה חשובה וגורלית!

נלמד מהפסוק: "שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך" (פרק לב-ז)

ודרו חז"ל על הפסוק: "ואספת את זקני ישראל" (שמות טז-יח) לעולם זקנים מעמידים את ישראל [לתת להם קיום בעצתם הנבונה והישרה] אימתי ישראל עומדים? כשיש להם זקנים. למה כשהיה בית המקדש קיים היו שואלים בזקנים שנאמר "שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך" שכל מי שנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל (מד"ר שמות ג-ח). עוד אמרו חז"ל: נמשלו ישראל לעוף, מה העוף הזה אינו פורח בלא כנפיים, כך ישראל אינם יכולים לעשות דבר חוץ לזקנים (מד"ר ויקרא יא-ח)

הנוטל עצה מן הזקנים צריך להאמין בכוחם המיוחד ובסייעתא דשמיא שיש להם לתת את העצה הנכונה. ראייתם הבהירה והחודרת למרחוק של זקני הדור - חכמי התורה, היא למעלה מיכולתנו והשגתנו. לפיכך אין לנו אלא להשתמש בראייתם ולהשען על עצתם הנובעת מראייתם הנכונה. כי על כן נקראים המה "עיני העידה". לפי שהם לנו לעינים והעושה כעצתם מובטח לו שאינו נכשל.

והרמב"ן (ב"ב יב:) כתב: "נבואת החכמים שהיא בדרך החכמה לא ניטלה, אלא יודעים האמת ברוח הקודש שבקרבם" כיצד מגיעים חכמי התורה למדרגה נשגבה כזו? ע"י ששקועים הם יומם ולילה בלימוד התורה בלבד. דבקים בה בכל נפשם ומאודם. ואין להם שום ענין בעולם ושום חשבון אחר מלבד התורה. ובזה נעשית דעתם דעת תורה ועצתם עצת התורה.

ואמנם, כדי שעצת הזקנים אכן תועיל ותביא לישועה המיוחלת, יש על מקבל העצה להיות שלם באמונת חכמים, כאמור. להאמין בכל לבו באותו זקן שקנה חכמה. באותם גדולי התורה האמיתיים ששותל הקב"ה בכל דור ודור, שאכן עצתם היא עצת התורה. וכל הנוטל עצה מהם אינו נכשל. ובזכות זו גופא שמאמין בדבריו של החכם, יש בה כדי להמשיך אליו את הישועה וההצלחה שכה מצפה ומייחל לה.

צריך לזכור, שלזקני התורה שבכל דור, יש כח וסייעתא דשמיא מיוחדת לכוון ולהנהיג בכל עניני הכלל והפרט הנדרשים באותו דור, גם במילי דשמיא וגם במילי דעלמא. [ואפשר להווכח ולראות זאת בעליל ולא רק במסגרת של "אמונה"].

כאשר יצאו ישראל להלחם בעמלק אמר משה אל יהושע "בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק" (שמות יז-ט). ונשאלת השאלה: מדוע משה עצמו לא הלך להלחם בעמלק. מדוע הוצרך לשלוח לשם כך את יהושע?

ביאר הגר"מ שטרנבוך שליט"א (בספרו **טעם ודעת**) כי בזה באה התורה ללמדנו על דרכי המלחמה בעמלק שבכל דור ודור. שהרי בכל דור לוחמים כוחות עמלק בישראל להעבירם מעל דתם ואמונתם. ותפקידם של גדולי ישראל שבכל דור להלחם בטומאת עמלק.

הוא הדבר שהורה משה לדורות, שלא רק הוא ואחריו שעשו את כל המופתים, בכוחם להלחם בעמלק, אלא אף זקני וחכמי התורה שבכל דור, שהם תלמידים ומקבלי התורה מגדולי הדור שלפניהם, גם הם מסוגלים בכח חכמת תורתם להלחם בעמלק ולהביסו, ובלבד שממשיכים הם את מורשת מסירת התורה מדור לדור עד משה רבינו. וכדי להורות לנו על כך, שלח משה את תלמידו יהושע להלחם בעמלק.

המציית לעצת זקני החכמים, ניצול...

בימי מלחמת תש"ח, סבלו תושבי ירושלים הנצורה למעלה מנשוא. רבי שלמה זלמן מוזס (אביו של ר' מנחם אליעזר מוזס שליט"א) הצליח לקבל רישיון יציאה לת"א והתגורר עם משפחתו בדרך עראי אצל קרוביו. אבל גם ת"א נתונה היתה לסיוט ההפצצות מן האוויר, וכמעט בכל לילה נזעקו התושבים לרדת למקלטים.

סר הרב מוזס אל החזון איש ושאל מה טוב לו לעשות בשעה טרופה זו. אמר לו: "ימהר נא ויוציא משם את משפחתו תיכף ומיד, עוד היום יבואו לבני ברק, אל תדחו למחר".

עשה הרב מוזס כדבריו ונחפז ללא דיחוי להוציא את אשתו וילדם הקטן מתל אביב. והיה מיד בהגיעם לבני ברק, קידמה אותם הידיעה, שזה עתה אירעה בתל אביב, במקום שהתגוררו, התפוצצות אדירה שקיפחה חייהם של שנים עשר איש ורבים נפצעו. נס התרחש להם שיצאו מבעוד מועד. [ואגב: שאל הרב מוזס את החזון איש האם להשתקע בב"ב דרך קבע, מפני החשש שירושלים סופה ליפול בידי הערבים? והשיבו: ימתין עד יעבור זעם וישוב לירושלים. ירושלים לא תיפול...]

ומעשה נוסף: אדם חלה ברגלו בחולי חמור עד שהרופאים החליטו לקטוע את הרגל, אולם החולה ביקש שישאלו תחילה את פי החזון איש. הוא שלח את בנו לשאול. נתן החזון איש בידו רשימה של משחות וסמי מרפא שיועילו לרגל ושלא יקטעו.

הבן, שהיה רחוק משמירת תורה ומצוות, לא התייחס ברצינות לעצת החזון איש. הלך ואמר שגם החזון איש מסכים לקטיעת הרגל. עשו כן ולא ארכו הימים עד שנתגלו סימני אותה מחלה ברגל השנייה. רק עכשיו נבעת הבן ומסר את דברי החזון איש כהויתם. ואמנם עלתה ארוכה לאיש ורגלו נתרפאה.

פאר הדור

פרנסה טובה...

אחד הסוחרים היה רגיל להתייעץ עם הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל בעניני מסחרו. והנה יום אחד אומר לו רבי בן ציון: "סוחר, ראוי שידע אלו חידושים מתחדשים בעולם הטכנולוגיה. שמעתי שעומדת להתקיים בעיר מינכן שבגרמניה תערוכה טכנולוגית שתציג את החידושים וההמצאות. ראוי שתסע לשם".

התפלא הסוחר לעצמו: "הרי התחום הזה כלל לא שייך לעסקי מסחרו ומה יש לו לנסוע לשם?!" ואולם היה אמון תמיד על אמונת חכמים עזה והאמין ששכינה מדברת מתוך גרונם של חכמים ועצתם עצת התורה, הוא לא שאל מאומה אלא נסע ליריד הנ"ל כהמלצת החכם, בלי שיהיה לו מושג איזה ענין ימצא שם.

סייר ביריד. ומכיון שלא היה לו ענין בתכנון, התפנה לבחון את משתתפיו. אחד הסוחרים שאלו מהיכן מגיע וכששמע שהוא מישראל הציג עצמו כבעל חברת ענק שזה זמן רב שרוצה לפתח נציגות בירושלים אלא שלא מצא פנאי לנסוע ולתענין. אם הוא מסכים יחתמו מיד על הסכם...

חזר האיש עם הסכם הנציגות שהתאים למסחרו. במהלך הנסיעה חתם על חוזה שכירות של חנות במקום מרכזי עם שכנו לטיסה. ומכאן פרץ מסחרו והפך לעשיר מופלג.

יגילו במלכם

הכרעה גורלית...

כאשר נודע בשעתו שהגר"ש אלישיב זצ"ל חלה והוא בסכנת חיים, נותרה רק פעולה אחת שאיפשרה את ההצלה מבחינה רפואית. ניתוח מסוכן מאוד אך מציל חיים. רופא מומחה עולמי הוזמן מארה"ב, אך הרב אלישיב חשש אם מותר לו להכנס לסכנה זו ולא היה מוכן לקבל את דעתו של איש לשנות את עמדתו. בני משפחתו ומקורביו היו נסערים ואובדי עצה. כל עם ישראל התפללו וקיוו לנס.

בקש הרב אלישיב לשמוע את עצתו וחוות דעתו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל כי היה סבור "שאינו נקי בדעת ממנו בדור, ונקיות הדעת הרי זו הדרגה הקרובה ביותר לרוח הקודש". ואכן הגיע שליח מיוחד נושא מכתב מהרב שטיינמן שחרג מהרגלו ולמד את הנושא מהיבטיו הרפואיים ובו הובעה דעתו שיש לעשות את הטיפול הרפואי.

הרב אלישיב קרא את המכתב, ועבר בעיון על כל מלה ומלה. משסיים לקרוא את המכתב, נראה היה שנחה דעתו, הוא נענה לפעולה הכירורגית, שאכן, בנס, האריכה את ימי מלך בעוד עשור שנים.

מפי חתנו הגר"י זילברשטיין בראיון עמו

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

יחיד זרבים

"מי מתנדב?" הדהד הקול המחוספס.

השאלה הפעם לא עסקה בהקדשת שעה לפעילות חסד, כי אם בשאלה של חיים ומוות.

"מי מתנדב?" שתיקה מוחלטת.

השתיקה אמנם הייתה מוחלטת אבל השקט נעדר לחלוטין. הכדורים שרקו מכל עבר...

* * *

הימים ימי תש"ח, וירושלים מופגזת.

בנקודה מסוימת זקוקים בדחיפות לעזרה ראשונה. רופאה מוכנה לצאת לשטח, אבל היא לא יכולה לצעוד לבד. אז מי מתנדב להתלוות אליה? שתיקה מוחלטת.

"אני מכירה את השטח ולכן אלך" נשמע קולה השקט של מרת **הדסה סוקוליק-סמית**.

לימים תיארה את ההתרחשות לפרטי-פרטים.

היה זה יום קיץ. השמש לוהטת. השמים כחולים ללא סימן של ענן. חום מעיק והטלפון מצלצל. זקוקים בדחיפות לעזרה. לאחר שהיא מאשרת את התנדבותה לתפקיד כה מסוכן - וכדי להימנע מהחלטה על בסיס פזיזות רגעית - היא שוב נשאלת: "את בטוחה?"

-כן. היא מאשרת.

"ובכן, לצאת מיד!"

* * *

הן יצאו לדרך. היא בראש והרופאה בעקבותיה. כל עוד הן הלכו בשבילים הצרים דרך חצרות ובין בתים כלשהם, הייתה הרופאה רגועה. הן לא שוחחו. צו הזהירות היה חזק עליהן.

הגיעו לשדה החשוף, שיחים בודדים ויבשים ללא ירוק. הולכים כפופים במשעולים העקלקלים. ואז: שריקות הכדורים מעבר לאוזניהן.

האויב הרגיש בהן.

"להשתטח!" לחשה.

זחלה קדימה ומידי פעם הציצה אחורה לראות אם הרופאה באה בעקבותיה.

צליפות הכדורים נעשו תכופות.

"נמתין קצת" הציעה.

אחרי שעה קלה המשיכו לזחול, ופתאום הרגישה שהרופאה לא מתקדמת. חזרה לאחור וגילתה אותה במצב של עילפון. חיוורת כסיד, אגלי זיעה. במעט בושם ששמרה לשעת חירום עיסתה את הרקות בכל כוחה ולחשה - מבלי דעת אם יש בכלל מי ששומע אותה - "אנחנו קרובים! כמעט הגענו, תתאוששי מהר, מהר, אנא!"

העיניים נפחו. ללא מילים המשיכה הרופאה לזחול.

הן באמת היו קרובות למקום. היא כיוונה את הרופאה למקום המדויק. הרופאה התנערה מהחול ושיירי הקס.

"הגענו בשלום. להתראות, עלי לחזור..." הודיעה.

הרופאה הייתה המומה.

* * *

ובקפיצה להתרחשות בהמשך:

פניא דמעלי שבתא [-כניסת שבת קודש]. שקיעת החמה נמשכת. הנרות כבר דולקים ומהבהבים דרך החלונות הפתוחים. המתפללים מתחילים בתפילות השבת, הנשמעות מכל בתי הכנסת הקטנים המפוזרים בצפיפות על פני השכונה. כל אחד בניגון שלו. ביחד - מהווים מקהלה רוגעת. הרחובות ריקים.

היא מהלכת לבד בצמוד לאורך הקירות. כפות ידיה חבושות זה מספר שבועות. הפצעים אינם מתרפאים. הדי יריות ופגזים נשמעים לסירוגין, והיא ממריצה את צעדיה. "הי, תיכנסי לחדר המדרגות. את שומעת?"

היא ממשיכה בדרכה. היא הרי לא הולכת בטל, אלא שליחת-מצוה.

ילדים מתחילים לצעוק במקהלה שלא תמשיך. היא מסובבת את הראש. אכן, הכוונה אליה. בתנופות ידיים ובקולי קולות מזמינים אותה פנימה. מתוך אדיבות מהולה בסקרנות היא מתקרבת אליהם והם מושכים אותה פנימה. בית קטן ליד בית כנסת קטן.

"מסוכן להיות עכשיו בחוץ" הם אומרים.

מנגינת המתפללים מתפרצת דרך הדלתות והחלונות הפתוחים. הדי הפגזים מתקרבים.

היא מנסה להסביר להם שעליה להמשיך בדרכה. אלו שממתנינים לעזרתה בסבך המלחמה אינם יכולים להמתין.

באותו רגע נרעדו כל שמשות החלונות.

הרעש מחריש האוזניים מסתיים. האבק שוקע. ומתגלה חור עצום בקיר לידו זה עתה עברה - -

מי שקושר את גורלו בגורל הכלל - ניצול בזכות הכלל. היא המשיכה לחיות עד גיל מופלג!

* * *

חדי-הזיכרון שבין קוראי העלון, אולי זוכרים את השם **"הדסה סוקוליק-סמית"** ע"ה. הוא הופיע לפעמים במודעת הנצחה בשולי העלון. ואכן אנו מכירים טובה למי שבחייה הארוכים חיה תמיד למען הזולת, ובערוב ימיה גם תרמה את חלקה - יחד עם ארגון 'הליגה למלחמה בשחפת' אותו ניהלה להוצאת עלוני הבריאות. יהי זכרה ברוך.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il